

9. b

REŠITVE – CIRIL KOSMAČ: GOSENICA

Preglej svoj učni list ali odgovore iz berila, dopiši, kar ti manjka, obvezno dodaj vse nove izraze (ali izraze, ki jih moraš ponoviti), na katere te opozarja modra barva. Kar je zapisano z modro, zapiši v zvezek.

Preglej svoje odgovore na vprašanja z učnega lista:

1. Obnovi besedilo. Po smislu, na primer:

Avtor je star okrog 20 let, na pomladni dan je v ječi v Rimu in gleda skozi okno, kar je prepovedano, zaradi česar je bil že šest dni v temnici. Opazuje boj mladike kostanja, ki ji gosenica žre še zadnja dva listka.

Kdo je pripovedovalec? Ciril Kosmač, sam pisatelj, saj je zgodba avtobiografska.

V kateri osebi pripoveduje? V 1. osebi (npr. Ko sem se vrnil iz celice ....).

Tematika: bivanjska (razmišlja o življenju, minevanju, obstoju), deloma tudi domovinska (saj so avtorja zaprli Italijani v času fašizma, ker se je zavzemal za pravice Slovencev).

2. Določi kraj in čas dogajanja.

Kraj: Rim, zapor Regina Coeli, jetniška celica

Čas: 23. 5. 1930, soparen dan, okrog poldneva ...

Kje se nahaja pripovedovalec? Iz temnice se je vrnil v svojo jetniško celico, ki ima okno z rešetkami.

Ali iz odlomka izvemo, zakaj je zaprt? Ne. Iz uvoda pa izvemo, da je politični kaznjenec (zaprt zaradi političnih idej, saj se je zavzemal za pravice Slovencev v času fašizma).

Kaj se je dogajalo v prostorih jetnišnice in kaj zunaj? Jetnik skozi rešetke okna opazuje zeleno mladiko in gosenico, v ječi so na razcepu hodnikov imeli šmarnice/mašo, kaplan pridiga in poje, jetniki pojejo vsak v svojem jeziku ... Zunaj raste kostanjeva mladika, na njej pa je gosenica, pripravlja se k nevihti, narašča vihar, padajo prve kaplje dežja ...

Zakaj pripovedovalec opazuje gosenico in zeleno mladiko? Zgolj iz dolgočasje ali pa mu gosenica na zeleni mladiki pomeni kaj več? Ne iz dolgočasje, saj imata gosenica in zelen list na mladiki simbolno vrednost. Oba sta motiva s simbolnim pomenom: gosenica je simbol za nekaj, kar žre življenje in svobodo (npr. sovražnik/fašisti/Italijani/ječa ...), zeleni list na mladiki pa je simbol za življenje/svobodo/rast/razvoj; je zadnji list, je kot zastava – upanje v življenje, zmago ... Bel konj na zelenem travniku pa je simbol svobode.

Po priročniku *Dober dan, književnost* ponovi izraz SIMBOL (str. 69), obravnavali smo ga že pri Cankarjevih Bobih.

3. Opiši viharo noč. **Po smislu.**

S katerimi sredstvi je pripovedovalec ustvaril dramatsko napetost? **S poosebitvami, opisi dogajanja zunaj.**

Opazuj, kako se stopnjuje moč viharja. Čemu uporabi poosebitve? **S poosebitvami, npr. »mladika je začutila«, »gosenica se je borila za obstanek, potuhnila se je«, avtor bolj nazorno pokaže, da sta mladika in gosenica živi, da predstavljata življenje (npr. kot da je mladika človek ...).**

Je vihar zgolj vihar ali ima kak globlji, simbolni pomen? **Vihar naznanja (politične) spremembe, lepše čase, odpihnil bo vse staro in nepravilno ...**

Sporočilo: **Po smislu, npr.: Svobodo vedno nekdo/nekaj načenja (Italijani Slovence, ječa človeka, gosenica zeleno drevo ... – boj živega bitja za obstoj/ življenje/preživetje/svobodo ...), naznanja pa upanje v boljše čase/življenje/ zmago/pravico ...**

Po priročniku *Dober dan književnost* ponovi, kaj je MOTIV (str. 15).

V zgodbi imamo motiv zapornika, motiv gosenice, motiv zelene mladike ...

4. Kaj veš o Cirilu Kosmaču? Kdo so bili njegovi sodobniki? V katero literarno obdobje ga uvrščamo?

V berilu si preberi, kaj piše o CIRILU KOSMAČU, njegovem življenju, delu ...

Avtorja je potrebno pregledno poznati, zato si o njem preberi še v priročniku, podčrtaj bistvo in avtorja odključaj, kot to naredimo običajno. V priročniku si na str. 117 preberi še miselni vzorec o obdobju SOCIALNEGA/DRUŽBENEGA REALIZMA, v katerega spada. Bolj podrobno bomo obdobje obravnavali tudi še skupaj.

5. Povzemi značilnosti novele.

Novela je krajša zgodba, stvarna/realna, malo dogodkov, malo oseb, psihološko poglobljena, pomembna je notranjost književne osebe (in ne dogodki).

Zgodba je NOVELA. Preberi, kaj o noveli piše v berilu in v priročniku *Dober dan, književnost* na str. 24. Podčrtaj bistvo. Izraz je potrebno poznati. V priročnik dopiši, katero novelo smo brali (C. Kosmač: Gosenica). Značilnosti novele si zapiši v zvezek.

6. V zgodbi poišči primer za:

– okrasni pridevek: **npr. gola/debela (veja), širok zelen (list) ...**

– primer: **npr. na koncu veje je vihral širok zelen list kakor zastava v vetru (primerja list z zastavo, skupna lastnost/podobnost: vihanje v vetru)**

– poosebitev: **npr. vsaka celica je pela svojo pesem, gosenica se je potuhnila, gosenica je čutila ...**